

Ekeberg, Sandefjord 17. mai 2016
Sjømenns Minne
Knut Brautaset

Vi er samlet her ved det vakre smijernsarbeidet til kunstneren Hans Holmen for å minnes de sjømenn som mistet sitt liv på havet ved forlis eller krigsinnsats.

Under 1.verdenskrig var Norge nøytralt, men over 1800 sjømenn mistet livet ved torpedering og minesprengning.

I 2. verdenskrig gikk over 500 skip tapt, og 3600 krigsseilere mistet livet. Sandefjord og Sandar ble ekstra hardt rammet med tap av 322 sjømenn og hvalfangere. For de som hadde mistet en sønn, sin mann, pappa eller kjæreste ble nok maidagene i 1945 en tid med blandede følelser av glede, vemod, savn og sorg.

Krigsseilerne, mange traumatiserte, kom ikke hjem fredsvåren som en samlet gruppe. De kom hjem senere, ja ofte mye senere. De kom med ulike skip til forskjellige havner. De kom lenge etter at fredsrusen var over, og hvor arbeidsdagen og gjenoppbyggingen var startet. De ble møtt med liten heder og svært begrenset forståelse. Anerkjennelsen nasjonalt og internasjonalt var stor for hva norsk skipsfarts hadde betydd for den allierte innsatsen. Men anerkjennelsen og respekten for den enkelte krigsseiler fra storsamfunnet manglet. Til stor bitterhet ble rettmessig opptjent ekstra hyre holdt tilbake for pårørende og krigsseilerne. En kvinne fra Vestfold stod opp for sjømenns og enkers krav og rettigheter og ga støtte ved vanskeligheter mange møtte i byråkratiet. Det var stortingsrepresentant Claudia Olsen. Da Stortinget bestemte at pengene i Nortraships hemmelige fond ikke skulle utbetales til den enkelte sjømann, trosset hun flertallet også i eget parti. Hun mente at det var dypt urettferdig fordi det var penger som tilhørte krigsseilerne og enkene til de som hadde ofret sitt liv.

I befolkningen økte etter hvert forståelsene for det offer og den innsats sjøfolkene hadde gjort. Men det tok mange, mange år før det urettmessige ble forsøkt rettet opp, og det politiske Norge fikk gitt krigsseilerne den oppreisning og anerkjennelse de så rettmessig fortjente.

Jeg arbeidet i 50-årene ett år på Framnes og møtte mange flotte karer som hadde seilt under krigen. Det er derfor en ære å få legge ned denne kransen – det gjøres med stor ydmykhet og takk.